

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

KIRKBİRİNCİ SÛRE-İ CELÎLE

FUSSİLET SÛRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerrreme döneminde inmiş)dir.

54 âyet-i kerîmedir.

O Rahmân ve O Rahîm olan Allâh'ın ismiyle!

1- Hâ! Mîm!

2- (Kur'ân-ı Kerîm, kullarına son derece acıdığı için onlara dînî ve dünyevî tüm yararlarını temin etmek üzere yüce bir kitap indirmeyi murad eden) O Rahmân ve O Rahîm tarafından indirilmiştir.

3- (O) öyle yüce bir kitaptır ki, (manalarını) bilmekte olan bir toplum için Arapça bir Kur'ân olarak âyetleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Kur'ân-ı Kerim'in âyetlerinin tafsili, lafzan ve manen olmak üzere iki türdür: Lafzıyla ilgili tafsil; her bir âyetinin diğerinden, duraklarla, hiziplerle, sûre başlangıçları ve bitimleriyle ayrılmış olmasıdır. Manası hakkındaki tafsil ise; inanç ve tarih, müjde ve tehdit, emir ve nehiy, helâl ve haram gibi konularının birbirinden ayrılacak şekilde belirli ve tafsilatlı oluşudur.

4- (O yüce Kitap, iman edip amel-i salih işleyenleri cennet ve rıza ile) çokça müjdeleyici ve (inkâr edip isyan edenleri de azap ve gazapla) iyice uyarıcı olarak (indirilmiştir)!

Ama onların pek çoğu (bunca ilmî konuyu barındıran böyle eşsiz bir kitabı incelemekten) yüz çevirmiştir. Bu sebeple onlar (kabel kulağıyla) işitmezler.

5- (Ebû Cehil ve arkadaşları) dediler ki: "Senin bizi kendisine davet etmekte olduğun (iman ve tevhîd gibi) şey(ler)den, bizim kalplerimiz birtakım sıkı örtüler içerisindedir, kulaklarımızda da büyük bir ağırlık (ve sağırlık) vardır. Ayrıca bizim aramızdan da, senin arandan da ayrı ayrı (bir halde) başlayıp, ortada hiçbir boşluk bırakmayacak şekilde aramızdaki tüm mesafeyi kaplayan ve böylece bizi birbirimize yabancı ve düşman yapan kalın bir perde vardır.

Öyleyse sen (kendi dinin üzere sebat ederek bizim yolumuzu iptal hususunda) çalış, şüphesiz bizler de (kendi yolumuzda kalıp, senin davanı bozma uğrunda olanca gücümüzle) çalışıcılarız!"

6- (Habîbim! Kendi söylediklerine inanmayan bu kişilere cevaben) **de ki: "Ben (melek ve cin değilim ki, görüşüp tanışmamız mümkün olmasın, ayrıca ben sizi akıl almaz birtakım şeylere çağırıyorum ki davetim kabul görmesin, bilakis ben) ancak sizin gibi bir beşerim ki, bana İlâhınızın ancak ve ancak bir tek İlâh olduğu vahyedilmektedir.**

(Artık aklî ve naklî tüm delillerin lehine şahitlikte bulunduğu "Tek bir İlâh'a ibadet" çağırısı nasıl reddedilebilir?)

Öyleyse siz (şirkin güvenilmez kulpuna tutunarak, sizi tevhîde çağıranlara: "Kalplerimiz kılıflı!" demeyi bırakın da, tevhîd ve ihlas gibi sımsıkı kulptan tutarak) **O** (Allâh-u Azîmüştâ) **na doğru yönelin ve** (geçmişteki yanlış inanç, söz ve davranışlarınızdan dolayı) **O'ndan bağışlanma talep edin!**

O müşrikler içinse (, Rablerine ortak koşmayı sürdürmeleri nedeniyle) **büyük bir helâk** (ve sonsuz bir azap) **vardır.**

7- **O kimseler ki;** (cimrilik ve merhametsizlikleri yüzünden) **zekâtı vermezler; zaten onlar âhireti inkâr eden kimselerin de ta kendileridirler.**

8- **O kişiler ki;** (Rablerinin âyetlerine) **iman etmişler ve** (bu iman gereği; namaz, oruç, hac, zekât gibi) **salih ameller işlemişler; şüphesiz onlar için** (ardı arkası) **kesilmeyen / başa kakılmayan / pek büyük bir ecir vardır."**

9- (Habîbim! O yüce yaratıcıyı kabullenmeyenlere) **deki:**

"Yoksa gerçekten şüphesiz siz mi yeri (tüm katmanlarıyla birlikte, dünya günlerinden) **iki gün** (kadar az bir süre) **içerisinde yaratmış olan o Zât'ı inkâr etmektesiniz ve Ona birtakım eşler tanımaktasınız?!**

İşte sana! (Sadece yeryüzünün değil,) **bütün âlemlerin Rabbi** (de) **ancak O'dur.** (Hal böyleyken yarattığı bir şeyin, mülkünde O'na ortak olması nasıl düşünülebilir?)

10- **O** (Rabbiniz) **orada** (sütun gibi aşağı uzanmasın, çivi gibi yapışık da olmasın ki, kendilerinden çok yönlü istifade edilebilsin diye); **onun üzerinde** (yükselen) **sabit sabit birtakım dağlar yerleştirmiş,** (sular ve ekinlerle, ağaçlar ve ürünlerle) **orada çokça bereket** (ve hayır) **meydana getirmiş ve orada** (hem insanlar hem de hayvanlar için uygun olan) **azıklarını** (n çeşitlerini ve miktarlarını) **takdir etmiştir.** (İşte Rabbiniz, yeryüzünün ve barındırdığı şeylerin yaratılış müddetinden) **soranlar için** (bildirmiştir ki, yerin yaratıldığı iki günle birlikte hesap edildiğinde) **tam olarak dört gün** (eden az bir zaman diliminin bitimin) **de** (bütün bunlar gerçekleşmiştir)!

11- **Sonra** (irâdesi hiçbir şeye tealluk etmeksizin, sadece) **göğe, o,** (Arş'ın altında bulunan sudan yükselen) **bir** (buhar ve) **duman halindeyken yönelmiş de, ona ve yere:**

"(Sizde yarattığım faydaları ortaya çıkarmak üzere) isteyerek ya da istemeyerek (emrime) gelin!" **buyurmuş, o ikisi de: "Biz itaat edenler olarak geldik!" demişlerdir.**

12- **Böylece o** (gök katma) **nları** (nı, dünya günlerinden) **iki gün** (kadar kısa bir zaman) **içerisinde yedi** (kat) **gökler olarak sağlam bir şekilde yaratmış ve her semada ona ait** (yaratılış) **emrini vahyetmiş** (de, bu suretle yaratmak istediği melekler, aydınlatıcı cisimler ve Kendisinden başka kimsenin bilemeyeceği şeyler hemen istenilen yerlerinde meydana gelmiştir) **/ ve her semaya** (yerleştirdiği ahâliye,) **onunla alâkalı emrini** (ve yasağını) **vahyetmiş** (de, böylece onları kendilerine münasip birtakım sorumluluklara

tâbi etmiş)tir. /

Biz o (yeryüzüne) **en yakın olan** (birinci kat) **semayı da kandiller** (gibi parlayan yıldızlar ve gezegenler)le **iyice süslemişizdir**. **Bir de** (çatlama ve yıkılma gibi âfetlerden ve vahye kulak kabartan şeytanlardan) **tam bir korumayla** (onu muhafaza ettik)!

İşte sana! Bu (anlatılanlar), **O Azîz ve Alîm'in**(; dilediği her şeye son derece gücü yeten ve yaratıkları hakkındaki tüm malumatı hakkıyla bilen Allâh-u Te'âlâ'nın eşsiz ayarlaması ve üstün) **takdîri**(nin eseri)**dir**.

13- (Habîbim!) **Artık** (bunca açıklamadan sonra yine de) **onlar** (bu büyük âyetleri düşünmekten) **yüz çevirirlerse, sen de ki:**

"Ben sizi Âd ve Semûd'un yıldırımına benzer bir yıldırım (çarpması) ile uyarmış bulundum!"

14- Hani onlara: **"Allâh'tan başkasına ibadet etmeyin"** diye önlerinden ve arkalarından **rasûller gelmişti** (de, onlar her taraflarından gelerek onları hakka davet hususunda olanca güçlerini sarf etmişlerdi).

Ama onlar: "Rabbimiz (peygamber göndermek) **dileseydi, elbette** (sizin gibi yiyip içen insanları değil de, bize karşı üstünlüğü olan) **birtakım melekler indirirdi.**

Bu sebeple biz, sizin kendisiyle gönderilmiş olduğunuz(u iddia ettiğiniz) **şeyi inkâr edicileriz!" demişlerdi.**

15- **Âd** (toplumun)a **gelince; onlar yer**(yüzün)**de** (zulüm ve) **haksız olarak iyice büyüklendiler ve** (boylarının uzunluğuna ve bedenlerinin büyüklüğüne aldanarak): **"Kuvvet bakımından bizden daha güçlü olan kimdir?" dediler.**

Onlar, kendilerini yaratmış olan O Allâh'ın; gerçekten O'nun, kuvvet bakımından onlardan daha güçlü olduğunu hiç mi görmediler?

Bir de onlar Bizim âyetlerimizi(, hak olduklarını) **bile bile inkâr etmekte idiler.**

16- **Bu sebeple Biz o en yakın** (dünya) **hayat(ın)da kendilerine alçaklık azabını tattırılmı diye onlar üzerine** (yedi gece sekiz gün süren) **o uğursuz günlerde dondurucu soğuk /** (kulakları patlatırcasına) **çok ses çıkaran / bir rüzgâr gönderdik** (de, dağlardan kayaları elleriyle yontup kaldıracak kadar güçlü olan ve metrelerce uzunluktaki dizlerine kadar yerin dibine gömülerek birbirine tutunan o kavmi, böylece havaya kaldırıp birbirine çarpıtılarak içi boş hurma kütükleri gibi yere serdik).

Âhîret azabı ise (dünya azabının vereceği rezilliğe göre) **daha fazla rezil edicidir.**

Zaten onlar (orada herhangi bir suretle kendilerinden azabın kaldırılması için) **yardım olunmazlar!**

17- **Semûd'a gelince;** (doğru yolu kendilerine açıklamak suretiyle) **Biz onları hidâyet ettik. Ama onlar hidâyete karşı körlüğü** (ve sapıklığı) **sevip tercih ettiler. Derken kazanmakta bulunmuş oldukları o** (kötü) **şeyler sebebiyle, o alçaklığın ta kendisi olan yıldırım azabı onları yakalayiverdi.**

18- **Böylece Biz** (Salih (Aleyhisselâm)a) **iman etmiş olan o kimseleri ve** (Bizden) **hakkıyla sakınmakta bulunmuş olanları**(, inkarcıları kuşatan o azaptan) **kurtardık!**

19- **Allâh düşmanlarının o** (cehennem) **ateş(in)e doğru** (itile kakıla) **sürüklendiği günü** (bir hatırla) **ki; İşte onlar,** (çok kalabalık olduklarından) **öndekileri arkadakiler**(e kavuşabilinler) **için durdurulu**(p toplanı)**yorlar.**

20- Nihayet (hep birlikte) **oraya geldikleri zaman, kulakları, gözleri ve derileri,** (özellikle de tenasül uzuvları dile gelerek dünyadayken) **yapmakta bulunmuş oldukları** (haram) **şeylere dâir şahitlikte bulunmuştur.**

21- Onlar derilerine: "(Biz sizi kurtarmak için günahlarımızı inkâr ederken, ya) **siz niçin bizim aleyhimize şahitlikte bulundunuz?" dediler. Onlar:**

"(Biz kendimiz isteyerek konuşmuş değiliz, lâkin konuşurmak istediği) **her şeyi konuşurmuş olan O Allâh bizi de konuştu.** (Artık bu suâlinizin ne anlamı var?) **İlk defa sizi yaratmış olan da O'dur ve (şu anda) siz ancak O'na döndürülmektesiniz."** dediler.

22- (İşte o zaman Allâh onlara şöyle buyurur:) "**Siz** (dünyada günah işlerken duvar ve perde gibi şeylerle örtünüyordunuz, ama) **ne kulaklarınızın, ne gözlerinizin, ne de derilerinizin sizin aleyhinize şahitlik yapmasından** (korkarak) **örtünmekte değildiniz. Lâkin siz gerçekten de Allâh'ın, yapmakta olduğunuz şeylerden birçoğunu** (gizli yaptığınız için, onları) **bilmemekte olduğunuzu,** dolayısıyla onları açığa çıkaramayacağını ve uzuvlarınızı konuşurmayacağını) **zannetmiştiniz** (de, o yüzden yaratıcıdan sakınacakken yaratıklardan örtünmüştünüz).

23- İşte size! Rabbiniz hakkında zannetmiş bulduğunuz bu düşünceniz sizi helâk etmiştir. Bu sebeple siz, (iki cihan saadetini kazanasınız diye kendinize verilmiş olan uzuvları, ebedî azaba sebebiyet verecek olan inkâr ve isyanlara harcayarak en büyük zarar ve) **hüsrâna uğrayanlardan oldunuz."**

24- Artık onlar (dünyada olduğu gibi sabrederek selâmete eremezler. Zira) **sabredek olurlarsa** (da, olmazlarsa da, değişecek bir şey yoktur), (çünkü) **o** (cehennem) **ateş(i) onlar için** (ebedî) **bir ikametgâhtır. Ama eğer** (buldukları azaptan sıkılarak, sevdikleri bir yere) **dönüş isterlerse, artık onlar, istekleri yerine getirilen kimselerden değildirler. / Eğer özür dileyecek olurlarsa, onlar özrü kabul edilen kimselerden değildirler. /**

25- Biz onlara (azgın şeytanlar ve onlardan daha tehlikeli olan insanlar gibi) **birtakım yakın dostlar takdir ettik / musallat ettik / de onlar bunlara önlerinde bulunan** (dünya ile ilgili kâfirlik, sapıklık ve nefsin arzularına uyma gibi kötü) **şeyleri de, arkaların da olan** (âhiretle alâkalı) **şeyleri de iyice süslediler.**

Böylece (onlara dünyada yaptıkları fenalıkları iyi bir şey olarak gösterdikleri gibi, dirilme, cennet ve cehennem gibi âhiretle ilgili konuları da yok saydırtılar ve) **kendilerinden önce geçmiş bulunan birçok** (kâfir ve âsî) **cin ve insan toplulukları arasında bunlar üzerine de o:** "Andolsun; elbette cehennemi, cinler ve insanların kâfir ve âsîlerinden topluca dolduracağız!" **söz(ümüz) kesinlikle hak oldu.**

Çünkü gerçekten onlar (da, bunlar da, imanı tercih ederek ebedî saadet kazanacak yerde, inkâra meylederek, telâfisi mümkün olmayan bir zarar ve) **hüsrâna uğramış kimseler oldular.**

26- O kâfir olmuş kimseler(in ileri gelenleri, Rasûlüllâh (Sallallâhu Aleyhi veSellem)i seslice Kur'ân okurken duyduklarında, onu dinleyen insanların İslâm'a meyledeceğinden korkarak): **"İşte bu Kur'ân'ı dinlemeyin ve on(un okunması esnasında)da** (ıslık çalarak, alkış tutarak, gürültü kopararak ve şiir okuyarak) **boş şeyler yapın** (da okuyan şaşırınsın) **/ onun hakkında tenkit yapın/ onu bırakın / !**

Tâ ki siz (Muhammed'e) galip gele(rek onun kıraatini engelleye)bilesiniz!" dedi.

27- Yemin olsun ki; elbette Biz o kâfir olmuş kimselere çok şiddetli pek büyük bir azabı mutlaka tattıracağız ve yine kasem olsun ki; elbette onları yapmakta bulunmuş oldukları o çok kötü şeylerle / (fakir doyurmak ve misafir ağırlamak gibi iyiliklerine göre değil de,) yapmakta bulunmuş oldukları şeylerin en kötüsüyle / cezalandıracağız.

28- İşte sana! Bu, Allâh düşmanlarının cezası olan o ateştir ki. Bizim âyetlerimizi bile bile inkâr etmekte bulunmuş olmalarına tam bir karşılık olarak, onun içerisinde onlar için ebedilik yurdu vardır.

29- O kâfir olmuş kimseler (cehennemde bunalınca, oraya girmelerine sebep olanlara karşı hınçlanarak):

"Ey Rabbimiz! Cinlerden ve insanlardan bizi saptırmış olan o iki fırkayı bize göster de, onları ayaklarımızın altına yerleştir(ip çığney)elim, tâ ki onlar (her yönüyle) en alçak kimselerden olsunlar!" dedi.

30- O kimseler ki: "Rabbimiz ancak Allâh'tır!" de(mek suretiyle tüm iman şartlarına şüphesiz inançlarını ifade et)mişlerdir, sonra da (şirke dönmeyip bu ikrarda sebat etmişler ve farzları ihlas üzere edâ ederek) istikamet göstermişlerdir; şüphesiz melekler (dünyada ve âhirette karşılaşacakları tüm tehlikeli geçitlerde, özellikle korku ve üzüntüye kapıldıklarında, ölüm anında, kabirde ve dirilme sırasında) sürekli onlar üzerine inmektedir ki:

"(Geleceğinizle alâkalı herhangi bir şeyden) korkmayın ve (geride bıraktıklarınıza da hiç) üzülmeyin, bir de siz, (peygamberler vasıtasıyla dünyada) vaad olunmakta bulunmuş olduğunuz o cennetle müjdeleni(p sevini)n!

31- Biz o en yakın (dünya) hayat(ın)da da, âhirette de sizin dostlarınızız(, bu yüzden hayatınız boyunca karşılaşacağınız tüm işlerinizde biz size hakkı ilham edeceğiz ve sizi hayrınıza olan şeylere irşâd edeceğiz. Âhirette kâfirler şeytanlarıyla kapıştıklarında ise biz size şefaath edeceğiz). Sizin için orada canlarınızın çekmekte olduğu her şey vardır. (Kendiniz için) temenni etmekte olduğunuz her şey de yine sizin için orada mevcuttur.

32- (Büyük günahları çokça bağışlayıp, kötülükleri sevaplara tebdil eden ve ibadet ehline rahmetiyle muamele ederek yüksek dereceler ihsan eden O) Ğafur ve Rahîm (olan Allâh) tarafından büyük bir lütuf / büyük bir sevap / (sonrasında kavuşulacak nimetlere nazaran) ilk ziyafet (sayılabilecek bir ikram) / olarak!"

33- Söz bakımından o kimseden daha güzel (sözlü) kim olabilir ki; (ezan okuyarak ve vaaz-u nasihatte bulunarak insanları) Allâh(ın tevhd ve taatın)a davet etmiştir, kendisi de (Allâh katında kabule elverişli olan) salih bir amel işlemiştir ve (İslâm şerefiyle müşerref kılınma nimetine karşı bir sevinç belirtisi ve iftihar vesilesi olarak):

"Şüphesiz ki ben Müslümanlardırım!" demiştir.

34- Ne güzel bir haslet, ne de kötü bir muamele (neticeleri bakımından olsun, hak ettikleri karşılık yönünden olsun) eşit olmaz!

Sen (bazı düşmanlarından gördüğün kötü muameleyi, görmezden gelmek gibi güzel bir karşılıkla değil de, kötülük edene iyilik etmek gibi) o kendisi en güzel olan

muameleyle savuştur; işte o zaman (bir de bakarsın ki) **seninle kendisi arasında büyük bir düşmanlık bulunan kişi; gerçekten de sanki o şefkatli bir dost (olmuş)tur.**

35- Ama bu (şerefli haslet), **o sabret**(meyi âdet edinmiş olduğu için intikam hırsını terketmiş) **olan kimselerden başkasına verilmez.** (Hayırlı hasletlerden ve karşılığındaki cennet mükâfatlarından) **pek büyük bir nasip sahibi olandan başkası da buna kavuşturulmaz.**

36- Eğer şeytandan en ufak bir vesvese gerçekten sana gelip çatar (da seni, kötülüğe en iyi şekilde karşılık verme erdeminden vazgeçirmeye çalışır)**sa,** (ondan kurtulmak için) **hemen Allâh'a hakkıyla sığın!**

Şüphesiz ki O, (sana eziyet edenlerin sözlerini ve senin sığınmalarını hakkıyla işiten) **Semî' de,** (şeytanın vesveselerini ve senin iyi niyetini çok iyi bilen) **Alîm'de ancak O'dur!**

37- Gece ve gündüz(ün, hiçbir aksama söz konusu olmaksızın binlerce yıldır art arda gelip gidişi ve şaşmaz bir hesap neticesinde birinin uzamasıyla diğerinin kısalması), **güneş ve ay**(ın parlaklıklarının, büyüklüklerinin ve felekteki devirlerinin farklılığı) **O** (Allâh-u Sübhânehû)**nun** (varlığının, birliğinin ve erişilmez kudretinin) **âyet** (ve delil)**lerindedir.**

(Ey Sâbie fırkası gibi, Allâh'ın aracısı olduklarını sanarak gezegenlere secde edenler! Allâh'a secde yapma kastıyla) **ne güneşe, ne de aya** (ve ne de yıldızlara) **secde etmeyin!**

Onları yaratmış olan O Allâh'a secde edin! Eğer siz sadece O'na ibadet etmekte olduysanız, (kulluk yapmanın zirve noktası olan secdeyi sadece Allâh'a tahsis etmeniz gerekir)!

38- (Habîbim!) Artık onlar (yaratıcılarına secde etme emrini tutmaktan) **büyüklenecek olurlarsa,** (bu senin Rabbinin yüceliğine bir noksanlık getirmez); **zaten Rabbinin** (manevî) **katında bulunan** (o seçkin kul)**lar** (ve onlardan kat kat hayırlı olan melekler), **gece-gündüz dâima O'nu** (şanına yakışmayan tüm noksanlıklardan tenzih ve) **tesbîh ediyorlar ve onlar hiç yorulmuyorlar.**

39- (Ey görebilen!) O (Allâh-u Sübhânehû)**nun** (varlığının, birliğinin ve ölüleri diriltme gücüne sahip olduğunun) **âyet** (ve delil)**lerindedir ki; gerçekten sen** (yağmur yağmadığı zaman) **toprağı** (kuraklıktan) **alçak ve basık olarak görmektesin. Ama bir de Biz onun üzerine suyu indirdiğimiz zaman, kımıldanır ve şişer.**

Şüphesiz ki onu (ölümünün ardından) **canlandırmış olan O Zât,** elbette **ölüleri dirilticidir. Muhakkak ki O,** (yoktan yaratmak ve sonradan diriltmek dâhil) **her şeye** (hakkıyla gücü yeten bir) **Kadîr'dir.**

40- O kimseler ki Bizim âyetlerimiz hususunda haktan sapmakta (ve doğrudan ayrılmakta)**dırlar / ilhâdda bulunmaktadırlar /; gerçekten de onlar Bize gizli kalmazlar. O** (cehennem) **ateş(inin) içine atılacak olan** (Ebû Cehil gibi) **kimse(lerin hâli) mi daha iyidir, yoksa** (Rasûlüllâh (Sallâhu Aleyhi ve Sellem), Ebû Bekir, Ömer, Osman, Hamza ve Ammâr (Radiyallâhu anhüm) gibi) **kıyamet günü** (tüm korktuklarından) **emin olarak** (mahşere) **gelecek olan mı?**

(Ey sonu cehennem olan kâfir ve mülhitler!) **Dilemiş olduğunuz şeyleri yapın,** (hiçbir kötülükten geri kalmayın)! **Gerçekten de O** (Allâh-u Te'âlâ), **yapmakta olduğunuz**

şeyleri (hakkiyla gören ve karşılığını verecek olan bir) **Basîr'dir**.

"Âyetler hakkındaki ilhâd"; "Onlarla ilgili konularda haktan meyletme ve istikametten ayrılma" şeklinde tefsir edilmiş olup, müfessirlerce birkaç türlü izah edilmiştir. İbni Abbâs (Radiyallâhu anhûmâ): "Kelâmı, mahallinin gayrine koyarlar" derken, "Kur'ân âyetlerini doğru şekilde manalandırmayıp, yanlış yorumlar yaparak bu hususta doğru yönden sapanlar'ı kastetmiştir. İmam-ı Katâde (Rahimehullâh) bu "İlhâd'ın; "Tekzip ve yalanlama" anlamına geldiğini, İmam-ı Mücâhid (Rahimehullâh) da; "Kur'ân tilâveti esnasında ısıklık çalıp alkış tutmak ve gürültü patırtı yapmak" manasında olduğunu açıklamışlardır. Ebû Malik (Rahimehullâh) ise âyetleri genel manada "Deliller" olarak yorumladığından, ona göre "İlhâd"; "Cihan âyetlerinin, Allâh-u Te'âlâ'nın varlığına ve birliğine delâletini hiç düşünmemek ve bu hususta tenkitlerde bulunmak" anlamına gelmektedir ki bu mana; "Geceyle gündüz; güneşle ay ve kuru toprağın canlanması" şeklinde daha önce zikredilmiş âyetlere münasip düşmektedir. Ama İmam-ı Mücâhid'in tefsiri; yirmi altıncı âyet-i kerime ve sonrasındaki beyanlarla tamamen örtüşmektedir. (Âlûsî)

41- Şüphesiz o kimseler ki, kendilerine geldiği anda (hiç düşünme ihtiyacı bile duymadan) o zik(i)r (ve öğüt dolu Kur'ân-ı Kerim)i inkar etmişlerdir(, o inatçılar mutlaka azaba uğratılacaklardır)! **Oysa şüphesiz o, elbette** (benzeri bulunmayan, karşı konulamayan ve Allâh katında çok değerli olan) **aziz bir Kitaptır**.

42- (Değiştirilme, çelişki ve asılsız haberler gibi) **bâtıl** (şeyler) **ona ne önünden ne de ardından**(; hiçbir tarafından yol bulup) **gelemez**. (Çünkü o, her işi sağlam ve yerinde olan ve bütün hamdler Kendisine mahsus bulunan) **Hakîm ve Hamîd tarafından indirilmiştir**.

43- (Habîbim! Müşriklerin, Kur'ân hakkındaki tenkitlerine üzülme. Zira) **şüphesiz senden önceki rasûllere söylenmiş olandan başkası sana söylenmemektedir**. (o halde diğer peygamberler gibi sen de sabret.)

Muhakkak senin Rabbin elbette (peygamberlerine inananlara karşı) **büyük bir mağfiret sahibidir ve** (düşmanlarına karşı) **çok acı veren pek büyük bir azap sahibidir**.

44- (Rasûlüm! İnadına Kur'ân'ın acem lisanıyla indirilmesini isteyenlere de ki:) **Eğer Biz onu acemce bir Kur'ân yapsaydık**, (bu sefer) **elbette: "Onun âyetleri**(, anlayacağımız bir dilde) **iyice açıklansaydı ya! Bir yabancı** (kitap) **ve bir Arap** (toplum), **hiç** (birbirine uygun) **olabilir mi?!" derlerdi. De ki: "O** (Kur'ân-ı Kerîm), **iman etmiş olan o kimseler için** (gerçeği bulduran) **büyük bir hidâyet ve** (maddî-manevî tüm dertlere, özellikle göğüslerde bulunan şek ve şüphe hastalıklarına) **tam bir şifadır**.

Ama o kimseler ki iman etmemektedirler; (bu kitaba karşı) **onların kulaklarında büyük bir ağırlık** (ve bir nevi sağırlık) **vardır. Zaten o** (müminlerin gözünü gönlünü açan kitap) **onlara göre bir** (karanlık ve) **körlüktür**.

İşte sana! Onlar pek uzak bir yerden çağırılmakta (olan kimse gibi, Kur'ân'ın sadece harflerini duymakta, fakat manasını anlayamamakta)**dırlar**.

45- **Andolsun ki; elbette Biz Mûsa'ya o** (Tevrat) **kitabı(nı) verdik; fakat gerçekten onda da ihtilaf edil**(erek, bir kısmı tarafından kabul görüp, diğer birtakımlarınca inkâr edil)**di. Eğer** (inkarcılara cezaları peşin verilmeyerek âhirete tehir edileceğiyle ilgili, ezal de) **Rabbînden geçmiş olan** (kararı ifade eden) **bir kelime bulunmasaydı, elbette** (haksızlar peşinen belaya çarptırılarak, hidâyet ehliyle, sapıkların) **aralarında** (çoktan)

hüküm verilmiş olurdu.

Şüphesiz ki onlar, elbette o (başlarına gelecek azaptan ve bunu bildiren Kur'â)ndan dolayı çok huzursuz edici pek büyük bir şüphe içindedirler.

46- Her kim salih bir amel işlerse, artık kendisi için (amel etmiş)dir; kim de kötülük yaparsa, kendi aleyhinedir. Zaten senin Rabbin asla kullar(ın)a hiç mi hiç zulmedici değildir (ki, onlara haksız yere ceza versin)!

47- O (kıyamet) ânın(ın ne zaman gerçekleşeceği) bilgisi ancak O'na döndürülür. (Kıyametin ne zaman kopacağını kimse bilmediği için, bu soruyla karşılaşan bir Müslüman: "Onu Allâh-u Te'âlâ'dan başka kimse bilemez!" diye cevap verir.) **O'nun ilmiyle birlikte olmadıkça, meyvelerden hiçbir tomurcuklarından çıkamaz, hiçbir dişi de hâmile kalmaz ve doğuramaz.** (Allâh-u Te'âlâ'nın,) **o (şirk koşa)nlara nida edeceği günü (devamlı hatırlayın) ki: "Benim ortaklarım (olduğunu sandığınız bâtil ilâhlarınız) neredeymiş?"** (diye onları azarlayınca) **onlar:**

"Biz sana haber vermiştik kî, (Senin ortağın bulunduğu dâir) içimizden (tanıklık edecek) hiçbir şahit yoktur." dediler.

48- Daha önce (dünyadayken) tapmakta bulunmuş oldukları şeyler böylece onlardan kaybolmuştur ve onlar yakinen bilmişlerdir ki, kendileri için (azaptan) hiçbir kaçış yeri yoktur.

49- (Velîd ibni Muğîre ve Utbe ibni Rabîa gibi kâfir) insan(lar, geçim bolluğu ve sıhhat-ü afiyet gibi) hayır(ları) istemekten (bıkmaz) usanmaz. (Biz ona isteklerinden bir kısmını verdiğimizde ise hamd-ü senada bulunmaz.)

Ama ona (geçim darlığı ve hastalık gibi bir) şer dokunacak olsa, artık (o, Allâh-u Te'âlâ'nın fazl-u rahmetinden) tamamen ümit kesicidir, üzerinde ümitsizlik eseri belirmiş (boynu bükük ve alçak görünümlü) biridir.

50- Andolsun kî; (hastalık ve fakirlik gibi) kendisine dokunmuş olan bir zarardan sonra Biz o (insa)na tarafımızdan (sıhhat ve zenginlik gibi) bir rahmet(i, lezzetini hissedecek şekilde) tattıracağız, elbette muhakkak o(, bu nimeti Bizden bilerek şükredeceği ne, kendinden bilerek ve elinden hiç çıkmayacağını zannederek):

"İşte bu benim hakkımdır(, çünkü ben buna çalışarak ulaştım, bunda Allâh'ın bir lütfü söz konusu değildir). / İştebu bana aittir(, dolayısıyla hiçbir surette elimden çıkacak bir şey değildir). / Ben o (kıyamet) ânı(nı) da var olacak bir şey olarak düşünmüyorum. Ama (farz edelim kıyamet kopar da) Rabbime döndürülecek olursam, yemin olsun kî; şüphesiz (dünyadaki nimetleri hak edip kazandığım gibi,) O'nun katında da o (cennet gibi) en güzel olan şey elbette yine bana aittir!" der.

İşte andolsun kî; (dünyada) yapmış oldukları (kötü) şeyleri(n gerçek yüzünü) o kâfir olmuş kimselere elbette (bir bir) haber vereceğiz ve yine yemin olsun ki; elbette onlara (kurtulmaları mümkün olmayacak) pek sert bir azaptan tattıracağız.

51- Biz insana (sağlık ve bolluk gibi) nimet(ler) verdiğimiz zaman (rahatlığa kapılarak Bize şükretmekten) yüz çevirir ve (kibrinden dolayı Bizim taatımıza yanaşmayarak) yanını uzaklaştırır.

Kendisine (hastalık ve fakirlik gibi) şer dokunduğunda ise (o), sürekli pek çok dua (ve yakarış) sahibidir.

52- (Habîbim! Kur'ân'ı tenkit eden o zındıklara) de ki:

"Gördünüz mü(, söyleyin bana)! Eğer o (Kur'ân-ı Kerîm), Allâh katından (gelmiş) olduysa, sonra yine de siz (inanmayı gerektiren bunca delili göz ardı ederek) onu inkâr etmişseniz, kendisi (haktan) son derece uzak bir muhalefet içerisinde bulunan (sizin gibi) kimse(ler)den daha dalâlette kim olabilir?!"

53- Yakında onlara (kendilerinin dışında olan yerlerin ve göklerin) ufuklar(ın)da(; doğu-batı, kuzey-güney tüm köşe bucaklarında) ve kendi nefislerin(i taşıyan bedenlerin)de âyetlerimizi göstereceğiz de, neticede onlara iyice belirecektir ki, gerçekten o (Kur'ân), hakkın ta kendisidir. Zaten senin Rabbinin; gerçekten O'nun her şeye (hakkıyla vâkıf olan bir) Şehîd olması(, Kur'ân'ın ve ehlinin hak olduğuna delil olarak onlara) kesinlikle yeterli değil midir?

Müfessirlerin ekserisince, burada geçen "Âyetler"; Rasûlüllâh (Sallallâhu Aleyhi ve Sellem)e, halîfelerine ve sahabesine nasip edilen fetihler olarak yorumlanmıştır ki buna göre "Ufuklarda" tabiri; dünya kuruldu kurulalı hiçbir hükümdara nasip olmayacak kadar kısa bir zaman içerisinde, doğu ve batıdaki birçok memleketin fethine: "Nefislerinde" ifadesi ise; kendi yaşadıkları Arap beldelerinin fetihlerine, Özellikle de Mekke fethine işaret etmektedir Mekke döneminde nâzil olan bir âyetin, pek kısa bir sürede İslâm'ın ve ehlinin bu şekilde kuvvet bulacağını bildirmesi ve bu müjdenin aynen gerçekleşmiş olması, elbette ki Kur'ân'ın hak oluşunun en büyük delilidir. Bazı müfessirler de; "Âfâktaki âyetleri; Rumların, Acemleri birkaç sene içinde yeneceği, geçmiş ümmetlerin tarihçelerini bildiren âyetler ve Arş'tan ferşe insanın dışında gelişen harikulade olaylarla tefsir etmişler, "Enfüstekiler'i ise; İnsan bedenindeki eşsiz sanatlarla tevil etmişlerdir ki, gerçekten de gerek bu âlemdeki düzenlerden, gerekse insanın yaratılışından bahseden âyet-i kerîmelerin yorumları, günümüze kadar gelişen vasıtalarla yavaş yavaş inkişâf etmiş, hele günümüzde, bhusus insanın iç organları ve anne karnındaki gelişmesiyle ilgili olan mucizeler artık Kur'ân'ın beyanlarına tıpatıp uygun şekilde açıkça görülmeye başlanmıştır. Dolayısıyla burada: "Yakında göstereceğiz" buyrulması dikkat çekidir. Kim bilir kıyamet kopuncaya kadar Kur'ân'ın hak olduğunu ispat edecek daha nice olaylar açığa çıkacaktır.

54- Agâh olun; gerçekten onlar (ölümlerinin ardından diriltilerek) Rablerine kavuşmaktan büyük bir şüphe içerisinde diriler.

Haberdâr olun ki; şüphesiz O (Allâh-u Te'âlâ), her şeyi (kavrayacak şekilde bilen bir) Muhî'tir.

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanoğlu